

Ur innehållet

CSR syd 2011 - arbetet är i full gång

Lagledning.se - TEMs nya lagtjänst

Några utbildningstillfällen kvar i höst och datum satta för vårens kurser

Företagsutbildningar - höj organisationens hållbarhetskompetens

FARA: Företagsanpassad reseanalys - för hållbara tjänsteresor

Frukostmöte om Strategisk resurshantering 16 nov

Sustainable Health Care—stor faktabank om hållbar sjukvård framtagen

Ta ett helhetsgrepp kring arbetsmiljön

Aktuellt inom belysningsforskningen

CSR Forum Sverige bildat

Miljönätverken lockar fler

Från vår blogg: www.tem-funderingar.se

TEMs medarbetare - vilka är vi?

CSR syd 2011 - arbetet är i full gång

Konferensen CSR Syd 2010, som TEM arrangerade tillsammans med Region Skåne och vårt nätverk CSR Skåne, var en succé. Nästa års evenemang - CSR syd 2011 – kommer att hållas som en tvådagarskonferens den 9-10 mars 2011 på hotell Hilton i Malmö.

Första konferensdagen kommer till stora delar att följa förra årets koncept. Vi kommer att samlas i Hiltons stora konferenssal för att lyssna till och diskutera med inspirerade föreläsare inom CSR-området. Dagen avrundas med en gemensam moderator-ledd diskussion där både publik och talare är välkomna att delta. Dessutom kommer vi att kunna njuta av en härlig vegetarisk meny och, under pausarna, träffa andra människor som jobbar med samma frågor i andra företag och organisationer.

Under dag 1 kommer det i direkt anknäring till konferenslokalen att finnas en

utställningshall där man kan hyra ett utställningsbord. Andra konferensdagen ägnas, efter en gemensam samling, åt workshops. Deltagarna kommer att få välja mellan tre olika workshops på förmiddagen och tre stycken på eftermiddagen.

Om er organisation är intresserad av ett samarbete kring evenemanget, vill ställa ut eller vill sponsra specifika talare eller liknande vänligen kontakta Hanna Savola: hanna.savola@tem.lu.se, 0708-997076.

Lagledning.se - TEMs nya lagtjänst

Kring årsskiftet kommer TEM:s nya webbaserade lagtjänst att lanseras under namnet Lagledning.se. Gamla lagkunder är välkomna att byta till den nya tjänsten och upptäcka alla fördelar och vi visar gärna tjänsten för nya organisationer.

Tjänsten är nu färdigutvecklad och vi arbetar för fullt med de sista finslipningarna och med att ta fram en manual till användarna. Den nya tjänsten bygger på våra gamla laglistor, men innebär nya möjligheter för användarna. Genom denna tjänst kan organisationen ha kontroll på just de lagar som berör verksamheten. Det finns fält där enklare kommentarer till lagarna görs av TEM och fält där organisationen själv har möjlighet att fylla på med kommentarer. Det kan t.ex. vara referenser till

rutiner, ansvariga personer m.m. Direktlänkar till fulltext finns för alla lagar.

Det finns också en speciell modul för lag-efterlevnad i systemet där lagefterlevnaden för varje lag kan noteras och sparas.

Vid nästa laguppdatering, som sker i januari erbjuder vi våra lagkunder att gå över till det nya systemet, självklart utan extra kostnad. Vi finns till hands om våra kunder behöver hjälp med systemet. För de organisationer som inte är lagkunder hos oss idag, men som är intresserade av att titta på Lagledning kommer vi att ta fram en testversion där man kan se hur systemet fungerar.

Kontakt: Elin Dalaryd, 0708-92 73 06, elin.dalaryd@tem.lu.se

Några utbildningstillfällen kvar i höst och datum satta för vårens kurser

Vi är halvvägs igenom hösten och därmed också programmet för våra öppna utbildningar. Vi har några kurser kvar att genomföra och det finns ett fåtal platser. CSR-kursen som genomfördes i oktober blev överbokad så vi har lagt in ytterligare ett utbildningstillfälle nu i december. var så populär så att vi fick lägga in ytterligare ett utbildningstillfälle. Nu har vi också bestämt datum för vårens öppna utbildningar.

De kurser som vi har platser kvar på i höst är följande:

10 nov

Hållbarhetsredovisning

24 nov

Att engagera i miljöarbetet

2 dec

Sjukvårdens miljöpåverkan

7 dec

Miljöanpassning av transporter

8-9 dec

Extrainsatt: Corporate Social Responsibility - ansvarstagande i praktiken

I vår har vi följande spännande kurser att erbjuda:

2-3 feb

CSR- ansvarstagande i praktiken

8 feb

Grundläggande miljökunskap

2 mars

Grundläggande miljöledning/ISO 14 001

3 mars

Hållbarhetsredovisning – vägen dit

15, 16 samt 31 mars

Miljörevisionsutbildning

22 mars

Miljöanpassning av transporter

6-7 april

Corporate Social Responsibility- ansvarstagande i praktiken

12 april

Belysningsrevolutionen

13 april

En bättre arbetsmiljö

14 april

Att engagera i miljöarbetet

5 maj

Strategisk resurshantering

11 maj

Sjukvårdens miljöpåverkan

Du hittar mer information om alla kurser, samt villkor för kurserna, på vår hemsida., www.tem.lu.se, under Utbildningar.

Kontakt: tem@tem.lu.se, 046 - 16 58 50

Höj organisationens hållbarhetskompetens

TEM håller inte bara öppna utbildningar utan vi är också mycket ute på företag och håller företagsanpassade utbildningar. Dessa utbildningar kan handla om alltifrån arbetsmiljö till CSR.

Under hösten håller vi utbildningar hos ett 30-tal företag och andra organisationer. Grupperna är alltifrån ledningsgrupper för stora internationella industriföretag till grupper inom privata sjukvårdsföretag. Vi utbildar inom en mängd områden, t ex om kemikalier, arbetsmiljö, CSR, och hållbar sjukvård.

Den här typen av utbildningar gör vi inte bara hos företag, utan även inom offentlig verksamhet. Vi utbildar regelbundet enheter inom kommuner och landsting i t ex hållbar sjukvård, miljörevision och grundläggande miljökunskap.

Alla våra företagsutbildningar anpassas efter den aktuella verksamheten och efter kundens önskemål och behov och

utbildningarna brukar alltid få högsta betyg.

Vi genomför alltifrån korta inspirationsföreläsningar till flerdagarsutbildningar.

Vill du boka en föreläsning för din organisation? Kontakta oss på tem@tem.lu.se eller 046 - 16 58 50

FARA: Företagsanpassad reseanalys – för hållbara tjänsteresor

Satsa på mer hållbara tjänsteresor och minska era resekostnader. Hållbar Mobilitet Skåne och TEM bjuder på uppdrag av Trafikverket Region Syd in företag att medverka i projektet FARA.

Projektet pågår under vårterminen 2011. Vi startar med en matnyttig kick off den 27 januari och avslutar med ett seminarium i maj. Figuren nedan visar projektets upplägg.

Som deltagare i projektet får man:

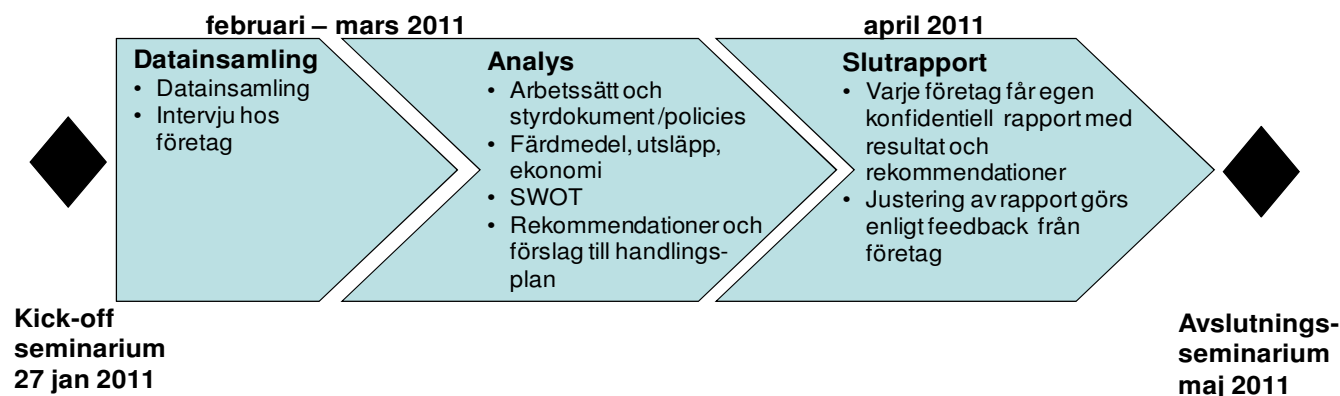
- Analys av företagets tjänsteresor i dagsläget.
- En konkret handlingsplan för att nå ett mer ekonomiskt och miljömässigt bättre tjänsteresande.
- Information och goda exempel från andra företag samt kunskap om vilka praktiska verktyg man kan använda sig av.

Deltagarna åtar sig att medverka vid seminarietillfällena, ta fram och förmedla information om företagets tjänsteresor inför en kartläggning och nulägesanalys samt att föra en diskussion om möjligheterna till förändring till ett mer hållbart tjänsteresande som ska resultera i den handlingsplan som är projektets slutprodukt.

Trafikverket Region Syd medfinansierar projektet. Deltagaravgift för företag är 7 500 kr (exkl. moms). I detta ingår 15 timmars konsult hjälp och deltagande i två seminarier.

Det finns plats för 10 företag i projektet. **Anmäl ert intresse till Elin Dalaryd:** elin.dalaryd@tem.lu.se, 0708 – 92 73 06

PROJEKTPLAN

Frukostmöte om Strategisk resurshandling 16 nov

Den 16 nov är det dags för frukostmöte hos TEM igen. Temat den här gången är strategisk resurshandling. Det blir allt viktigare för företag att ha koll på hur man påverkas av tillgången till olika resurser och hur man själv påverkar resurserna. Vi kommer att reda ut begreppen och ge exempel på verktyg som ESR (Ecosystem Services Review), råvaru- och sårbarhetsanalys samt hur man internt kan arbeta med dessa frågor. På mötet kommer även Erik Lindroth, t.f. miljöchef på Tetra Pak Norden att dela med sig av sina erfarenheter av livscykelanalys.

Träffen är kostnadsfri och vi bjuder på frukost. Träffen riktar sig till dig som arbetar som miljöansvarig eller liknande inom företag eller offentlig förvaltning.

Plats: Stiftelsen TEM, Klostergatan 12 i Lund

Datum: tisdagen den 16 november 2010

Tid: 08.00-09.30

Anmälan: görs till Elin Dalaryd, 0708 92 73 06, elin.dalaryd@tem.lu.se. Antalet platser är begränsat och först till kvarn gäller.

Väl mött på frukostmötet!

Sustainable Health Care - stor faktabank inom hållbar sjukvård framtagen

Samverkansprojektet Sustainable Health Care är i full gång. Projektet går ut på att öka försäljningen av hållbara produkter och tjänster med fokus på hälso- och sjukvård. Antalet deltagare i projektet har växt, många aktiviteter är på gång och en stor faktabank om hållbar sjukvård har tagits fram.

Projektet Sustainable Health Care startade i januari 2010 och syftar till att öka försäljningen av hållbara produkter och tjänster till hälso- och sjukvården både nationellt och internationellt. I dagsläget har 17 företag gått med i projektet och fler är på väg.

Det är många aktiviteter på gång i projektet. I augusti hölls ett mycket uppskattat seminarium om hållbar sjukvård i Halmstad inom ramen för projektet. I november kommer projektet att presenteras på den stora hälso- och sjukvårdsmässan Medica i Düsseldorf och i december får deltagarna gå på studiebesök på den nya infektionskliniken på SUS Malmö.

På Sustainable Health Cares projektplats, sustainablehealthcare.wordpress.com, har man lagt upp en faktabank med material relaterat till hållbar sjukvård. Faktabanken är omfattande och täcker ämnen som energi, material, inköp, läkemedel och kemikalier. Faktabanken är öppen för alla och den uppdateras kontinuerligt.

Sustainable Health Care drivs av Sustainable Business Hub. Partners är bl.a. Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Häl-

soteknikalliansen och Business Region Göteborg. Medfinansier är Tillväxtverket och Daniel Eriksson från TEM är projektledare.

Vi söker kontinuerligt nya företag till projektet. Kontakta Daniel Eriksson vid intresse.

Läs mer på www.sustainablehealthcare.se

Kontakt: Daniel Eriksson, 0707-94 42 13 eller daniel.eriksson@tem.lu.se

Ta ett helhetsgrepp kring arbetsmiljön

Alla företag har en skyldighet att känna till och efterleva en mängd lagar inom arbetsmiljöområdet. TEM hjälper företag att ta ett helhetsgrepp kring arbetsmiljöarbete.

Att hålla sig uppdaterad gällande den arbetsmiljölagstiftning man berörs av är grundläggande för alla företag. Men lagarna är många och varken lagstiftningen eller den egna verksamheten är statisk. För att kontrollera att man verkligen följer alla de regler som berör verksamheten krävs det att man med jämna mellanrum gör en genomgång av hur lagefterlevnaden ser ut i praktiken.

TEM erbjuder lagtjänster inom arbetsmiljö enligt samma koncept som vi sedan länge gjort för yttre miljö. Vi erbjuder uppdaterad, företagsanpassad information, sammanställning av relevanta lagkrav, hjälp med tolkningar och efterlevnadskontroller. Med TEM:s tjänster kan du känna dig säker på att du alltid har tillgång till all information du behöver för att i slutändan veta att du uppfyller alla de krav och regler som reglerar arbetsmiljön i din verksamhet.

Kontakt: tem@tem.lu.se, 046-16 58 50

Aktuellt inom belysningsforskningen

Det händer mycket inom belysningsområdet just nu. Glödlampan ska fasas ut och ny bra belysning måste tas fram. TEMs forskningschef medverkar i utvecklingen av Centrum för Energieffektiv belysning, CEEBEL.

Syftet med CEEBEL är att koordinera, bevaka, sprida och presentera forskning om och utveckling av energieffektiv belysning till såväl branschen som inom vetenskapssamhället och genom ökad samverkan höja den allmänna kompetensnivån i landet. CEEBEL ingår som en samordnande del i Energimyndighetens Program för energieffektivisering inom belysningsområdet. En stor del av forskningen är inriktad på att klargöra vad som mänskligt sett är bra belysning. Läs mer om CEEBEL på www.ceebe.se.

Kontakt: Reine Karlsson, reine.karlsson@tem.lu.se, 0709-42 88 72

CSR Forum Sverige bildat

Den 14 oktober hölls en konstituerande stämma för den nystartade föreningen **CSR Forum Sverige**. Föreningens syfte är att fungera som en plattform för erfarenhetsutbyte och kontaktskapande, skapa förståelse och kunskap för CSR i samhället och främja arbetet med CSR-frågor i samhället. Vid starten vill ett 50-tal personer gå med i nätverket.

Initiativet till att starta föreningen CSR Forum Sverige kommer från TEM som även startat företagsnätverket CSR Skåne. När CSR Skåne drog igång märkte TEM att det även fanns ett behov av ett nätverk för individer. CSR Forum Sverige riktar sig till personer som på något sätt arbetar med CSR-frågor, inom företag och andra organisationer och som vill träffa andra som arbetar med CSR-frågor för att utbyta erfarenheter och utveckla CSR-arbetet.

Miljönätverken lockar fler

Att mötas, träffa kollegor och lära sig mer om olika aktuella ämnen tycker vi är viktigt. Därför driver TEM nätverk för miljöcertifierade företag där medlemmarna kan göra just detta.

Eftersom vi tror att man kan lära sig mycket av varandra, speciellt om man har likartade problem, är vi glada att det är fler som väljer att bli medlemmar i nätverken. Under hösten har vi hälsat sex nya medlemmar välkomna. De sex är: Höganäs Sweden AB, Folk tandvården i Skåne, Saint-Gobain Nordic AB, Sysav AB, Tetra Pak Processing Components AB och Vossloh Nordic Switch Systems AB. Då vi är vetgiriga så ser vi gärna att ännu fler deltar i de kommande träffarna. Är du intresserad eller har

Nätverket kommer att vara uppbyggt på liknande sätt som CSR Forum Danmark och även samarbeta med den föreningen. Det kommer att finnas olika arbetsgrupper som kan ta sig an specifika frågor och även allmänna diskussionsträffar står på agendan. Det är upp till medlemmarna att själva välja vilka frågor man vill arbeta med, utifrån föreningens definition av CSR-begreppet.

Läs mer om CSR Forum Sverige på vår hemsida, www.tem.lu.se.

Kontakt: Iris Rehnström, 0708-92 73 03
iris.rehnstrom@tem.lu.se,

frågor går det bra att kontakta TEM. Läs mer om nätverken och vilka andra som är medlemmar på vår hemsida, www.tem.lu.se. Här till höger kan du se när kommande träffar kommer att hållas och vad de kommer att handla om.

En nyhet är att nätverken numera har fyra träffar per år, varav en är gemensam för de tre miljönätverken på CSR Syd, som nästa år hålls den 9 mars. De övriga tre träffarna kommer att hållas i respektive distrikt.

Kontakt: Markus Paulsson, 0708-92 73 05,
markus.paulsson@tem.lu.se

Kort och gott!

Referensföretag sökes

Internationella miljöinstitutet (IIIEE) i Lund, som bland annat ger en masterutbildning inom miljö, söker 8 st referensföretag, vars miljöarbete eleverna kan studera och analysera och komma med förbättringsförslag.

För mer information, kontakta Mikael Backman:

mikael.backman@iiiee.lu.se.

Kommande nätverksträffar

Nordväst

30 nov kl 13-16 hos Protite i Ängelholm. Ämne: Grön upphandling

Österlen

15 dec kl 13-16 hos Skånemejerier i Kristianstad. Ämne: Planetary boundaries - räcker resurserna?

Sydväst

14 dec kl 13-16 hos Tetra Pak i Lund. Ämne: REACH och CLP - vilken status har de idag?

CSR Skåne

7 dec kl. 13.30 – 16.00 hos E.ON. Ämne: Det interna CSR-arbetet: utmaningar och möjligheter

TEM:s miljönätverk
i Skåne

Kontakta TEM

Stiftelsen TEM

Klostergatan 12
222 22 LUND
046-16 58 50
tem@tem.lu.se

Medarbetare

Elin Dalaryd

Miljökonsult
elin.dalaryd@tem.lu.se
046-16 58 56

Daniel Eriksson

Konsultchef/Miljökonsult
daniel.eriksson@tem.lu.se
046-16 58 51

Veronika Franzén

Miljökonsult
veronika.franzen@tem.lu.se
046-16 58 56

Carl Højman

Projektassistent
carl.hojman@tem.lu.se
046- 16 58 50

Reine Karlsson

Forskningschef
reine.karlsson@tem.lu.se
046-16 58 54

Markus Paulsson

Miljökonsult/Forskare
Markus.Paulsson@tem.lu.se
046-16 58 55

Marie Pettersson

Miljökonsult
Marie.Pettersson@tem.lu.se
046-16 58 52

Iris Rehnström

Hållbarhetskonsult
iris.rehnstrom@tem.lu.se
046-16 58 53

Hanna Savola

Hållbarhetskonsult
hanna.savola@tem.lu.se
046-16 58 57

Gunnar Sundström

Ekonomiansvarig
gunnar.sundstrom@tem.lu.se
0702-47 73 14

Från vår blogg www.tem-funderingar.se

Allt fler hittar till vår blogg TEM-funderingar. Här är ett av inläggen.

Enorma besparingar med högre klimatmål

Nästan två tredjedelar av kostnaderna för att minska klimatutsläppen i EU kan betalas tillbaka som minskade sjukvårdskostnader. Närmare bestämt 30,5 miljarder euro per år kan sparas om EU höjer målet från nuvarande 20% till 30% i minskade utsläpp till 2020. Dessa besparingar läggs dessutom ovanpå de 52 miljarder euro i sjukvårdsbesparingar som det nuvarande klimatmålet beräknas medföra.

Detta resultat visar en färsk rapport från Health Care Without Harm Europe och Health and Environment Alliance, som förväntas kunna påverka EUs klimatpolitik inför FN:s klimatförhandlingar i Cancun i december.

Endast minskade CO₂-utsläpp kommer inte minska sjukvårdens kostnader på kort sikt, eftersom gasen stannar i atmosfären under flera tusen år och vi måste därmed leva med bland annat ökande dödsfall från allt kraftigare värmeböljor på grund av våra historiska utsläpp. Där emot finns en ytterligare logik bakom de besparingarna som beräknas i den nya rapporten. Förklaringen är att minskade klimatutsläpp samtidigt minskar andra hälsoskadliga föroreningar i luften vi andas (som även de har viss klimatpåverkan), vilka medför bland annat hjärt- och lungsjukdomar. Dessa minskade hälsoproblem märks så fort utsläppen minskar just för att gaserna och partiklarna är kortlivade i atmosfären.

TEM är medlem i Health Care Without Harm och Daniel Eriksson sitter även med i dess styrelse.

/Carl Højman

Besök bloggen för att ta del av de länkar som hör till inlägget.

TEMs medarbetare - vilka är vi?

Elin Dalaryd. Elin är miljövetare och arbetar som konsult, bland annat med energi, klimat och transporter.

Markus Paulsson. Markus är disputerad biolog som forskar kring biogas samt arbetar som konsult inom bl.a. lagstiftning och transporter.

Daniel Eriksson. Konsultchef, miljövetare och kommunikatör i botten. Arbetar mycket med hållbar sjukvård och utbildningar.

Marie Pettersson. Marie är disputerad biolog och arbetar som konsult med bl.a. ledningssystem, lagstiftning och strategisk resurshandling.

Veronika Franzén. Veronika är biolog och arbetar som konsult med bland annat lagstiftning och CSR-frågor.

Iris Rehnström. Iris är jurist och miljövetare och arbetar som konsult med bl. a. lagstiftning och CSR-frågor.

Carl Højman. Carl studerar miljövetenskap och är timanställd som projektassistent hos TEM.

Hanna Savola. Ekonom och miljövetare som arbetar som konsult med bl. a. hållbarhetsstrategier och CSR-frågor.

Reine Karlsson. Reine är forskningschef på TEM samt professor i ekodesign. Forskar bland annat om belysning.

Gunnar Sundström. Gunnar är ekonom och ekonomiansvarig på TEM.